

Universitätsbibliothek Paderborn

**Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis
Expositio**

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De homicidio ex morte Infirmi, præter voluntatem Medici, vel
Assistentium, parag. 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

idest Antonius scire debebat, unde scivisse, vel saltem dubitasse præsumitur, in eiusmodi occasionibus solete agnum, ad se defendendum, audaciam Leonis inducere; quare sola cognitio imbecillitatis Joannis eum excusat non poterit. Excusaretur tamen in fato conscientia, si nihil prorsus dubitasset de morte, vel, si mandavit, ut Joannes occideretur eminus scelopo, vel sagitta, vel à teigo ita, ut prudenter omne periculum suile amotum judicaretur.

7. *Secundus Casus.* Antonius mandat Petro, ut occidat Titum Petro æqualem in viribus, vel idem suaderet, ut Duellum cum eodem Titio committat. Contingit autem, ut ipse Petrus, præter voluntatem, expectationem Antonij, occidatur, et tunc Antonius Irregularis?

9. Respondeo. Prima sententia affirmat, a^a que ab haenon esse recedendum, sive speculativè, sive in praxi, docet Suarius. Loquitur autem de consilio, sed eadem certè est ratio de mandato, vel similibus. Ratio est, inquit, quia absolute loquendo, tunc vacas rei illæ citæ, & ex se periculoza, quæ enim ratio periculofiori tibi esse potest ad mortem, quam æqualem aggredi, vel singulari certamine cum eodem pugnare;

10. Secunda sententia b negat, saltem in fato conscientia, idque etiam, si probabilitate dubitaverit Antonius, Petrum Mandatarium exponi vita periculo. Ratio est, inquit, quia aliud est, occidere, vel mandare, ut quis occidatur, aliud exponi quempiam periculo, ut occidatur, quamvis ergo consilium, seu mandatum de occidente activa, ut ita loquamur, trahat Irregularitatem; non tamen Irregularitatem trahit consilium, vel mandatum de se exponendo ad periculum, ut occidatur, quia de hoc nullum Jus extat, ut inter ceteros notar. Jo. Praepositus modo citatus. Sanè prior sententia probabilis est, de posteriore judicet Legator.

11. *Tertius Casus.* Mandavi tibi, ut occides Caium, tu vero occidisti per errorem Sempronium, imputabiturne hoc homicidium tanquam casuale mihi?

12. Respondeo. Id colligetur ex dicendis mox de Irregularitate ex homicidio voluntatio parag. 7. num. 29. & 8. num. 11.

13. Denique in quarto casu amovendus mihi fuit ab amico numis meticuloso scrupulus,

quo timebar, ne dum peccaueret cuidam profecionem Indiam ad fidem prædicandam, si hic ab Infidelibus esset occisus, ipse amicus reus esset homicidij casualis, atque adeo irregulari atem incurriteret.

14. Dixi. Idem ergo multo magis timendum esset illi, qui suaderet Fidei, ut fidem custodiens, obliteret Tyranno infideli, unde prævideri facilè posset, Fidelem esse à Tyranno occidendum. Verum, apagè à temor iste, neque enim putandum a est, Ecclesiam vel le irregularitate illum multare, qui animat, a Crux, erigitque Fideles ad fidem tam gloriòsè defensandam, vel ad eandem per exterias nationes Furiusq. Gentium disseminandam. Vide paulo infra 2. §. 5. a. 6. §. 8. n. 39.

De dubitante, an suum mandatum, &c. reg. 2. 16. 3. concurrit ad Homicidium egi superius uni- 5. n. 1. versaliter c. 5. §. unico a. n. 11.

§. LIII.

De Irregularitate ex morte Infirmi præter voluntatem Medicorum, vel Assistantium.

1. **H**is universaliter expeditis, remanent tria, de quibus multæ solent dubitationes occurtere, nam propterea fuerunt hic separatim afferenda. Illa autem sunt primo, de morte occasione infirmi, de qua in hoc quartoparag. Secundo, occasione Adulterij. Tertio, occasione subitanæ rixæ, de quibus in paragraphis quinto, & sexto.

Medicus Physicus.

2. Medicinam duplicitis generis facimus: Physisam vocamus alteram, quæ infirmis sine incisione, vel adiustione remedia compantur. Hæc sane, nec b Laicis, nec Clericis, nec Mo- b Sayr. dnachis interdicta invenitur in jure. Alteram ap. Cen. 1. 7. 1. pellamus Chirurgicam, quæ scilicet incisione 6. n. 11. uitur, & adiustione, cujusque usus, tum Monacho, tum Clerico in Sacris prohibitus e est. c. 1. 1. 1. Hujus autem Probationis explicationem pete tension, distinctius à Diana. d Ne Cen.

3. Quoad priorem ergo Affero Primo, vel Medicum Physicum, nec peccare, nec fieri chi- Irregulari, si, cum sit arte peritus, infir- d. Diana mis vacat, deque utilibus, noxiisque mo- p. 11. 17. 3. net juxta artis Canones, præceptaque reg. 3. quamvis plerisque ex dictis infirmis mors, præ-

præter ejus intentionem, accidat. Ita habetur Cap. Tua nos de Homicidio, & ita Doctores & paſſim docent. Rationem habebis mox numero undecimo.

4. Aſtero Secundo. Eundum Physicum Medicum, si forte ob negligentiam, vel ob imperitiam, vel ob aliud in loſiſti curatione contra quintum Decalogi præceptum mortaliter peccet, incurrit in irregularitatem, ſecuta inſiſti morte. Patet, quia tunc Medicus cauſa eſt mortis, ut iſdem b. notant. Idem dic de Ministris, ſeu Aſſiſtentibus huic Medico, ſi advertant ejus imperitiam, & ipſi cooperentur. Si dubium ſit, dixi ſupra cap. 5.

5. Inquires Primo. Si Medicus curare debeat mulierem prægnantem, incurrit ne in Irregularitatem, ſi pharmacum illi propinet, vel præcipiat venæ ſectionem, quo paſſo magnum ſit periculum, ne fœtus animatus pereat, cum contra, ſi hæc non præcipiat, ſi simile periculum, ne pereat mater? Fœtus animatum dixi, nam, ſi non ſit animatus, jam ex alibi diatis eſtimus, ejus interitum non eſſe Irregularitatis cauſam.

6. Respondeo. An, & quatenus tunc peccet Medicus, dixi ſatış ibidem. Nunc autem, quo ad Irregularitatem, ſic breviter ſtatue: Si peccet Medicus juxta ibidem dicta contra quintum Decalogi præceptum, ſimil incurrit in Irregularitatem, ſi non peccet, Irregularitatem non incurrit. Patet id ex dictis, & conformatur, explicabiturque ex mox dicendis num. 23.

7. Inquires Secundo. Medicus, desperato agroto, concedens, dari quolibet cibos, etiam noxiōs, eſt ne Irregularis, ſi inde mors, vel ejus acceleratio ſequatur?

8. Respondeo affirmativè, quia tunc graviter peccat, crudelis eſt enim capias, qua, qui citius mortem aliquem ſubire facit. Nilominus (ut notat ex Galeno Gibalinus a) aliud eſt, ſi non valde laudentia ea vehementer cupientibus exhibeantur; tunc enim non viderunt, ex illis cibis timeri prudenter poſſe mors.

Medicus Chirurgus.

9. Monacho, vel Clerico in Sacris, ut modo dixi, verita eſt Chirurgia, unde fit, ut quia Medicina physica non eſt his e interdicta, ſi quis ex ipſis physicam ex arte

exerceat, dicatur exercere opus licitum, at, ſi Chirurgiam, dicatur opus illicium exercere.

10. Ex noſtra autem doctrina, per quam diximus Irregularitatem nequaquam pendere ab hac prohibitione, nec ab opere illico quoque, ſed ſolum ex eo, quod opus, cui qui vacat, ſit cauſa homicidi, ſequuntur ea, quæ hic dicam.

11. Aſtero enim Primo: Si Monachus, vel Clericus in Sacris exercens, etiam extra neceſſitatem Chirurgiam, incidat, vel adurat ex arte, licet peccet contra dictam prohibitionem, quando tamen non appetat culpa homicidi, non fore a Irregularitem, quamvis præter intentionem, accidat Inſiſti mors, vel ejus acceleratione, vel mafilio, (quæ uno verbo appellare conſuevimus Deformitatem.) Ratio hujus aſſertionis eſt, quia Irregularitatem non pariter inobedientia cujuscunq; præcepti, ſed actio efficiens reatum Homicidi, ſeu Deformitatis.

a Conincb.
de Sacr. d.
18. du. 9. n.
87. Io. Pra-
poſ. d. 5. de
Irreg. d. 10.
n. 86. Dia-
na l. moe-
citando.

Quoniam igitur in cauſa nostro ſufficienter cautum eſt periculo, dum ex arte ſit operatio, ideo, non peccabitur contra quintum Decalogi præceptum, nec conſequenter timor aderit in cursu Irregularitatis. Quiequid ergo in oppoſitum dicat Caſtropalus, b alioque apud Diana c quatenus alio in loco d noſtram ſententiam amplectitur.

12. Confirmatur, quia, quando Aduſtiones ille, atque ſimilia remedia ſunt ex arte, mors non præſumitur contigisse propter applicatiōnem medicamentorum, ſed propter vulneris gravitatem, propter humores graviter peccantes, &c.

13. Aſtero Secundo: Si idem Monachus, vel Clericus in Sacris peccet contra artem, exercens inciſionem, vel aduſtionem, unde ſequatur alius mors, eum fore Irregulari patet ex dictis. Idem dic de Ministris, ſeu Aſſiſtentibus dicto Medico, ſi videant ejus imperitiam, & ipſi cooperentur, ut in ſimili dictum eſt num. 4. Si dubium adſit, dixi ſupra cap. 5. p. 24. ragr. unico.

14. Dices: Si Medicus ex arte operans, ſecuta inſiſti morte, nulla Irregularitate devincitur, cur Judex ex virtute Justitiae Malefactorem capite damnans, ejusdem ſecuta morte, Irregularitatem incurrit?

15. Respondeo, præter voluntatem Pontificis ita diſponentis, illa ratio appo-

b Caſtrop.
de Cenſ. d.
6. p. 15. §. 4. e
n. 8.
c Diana p.
4. sr. 2. ref.
24.
d Diana p.
11. rr. 7. ref.
g.

H. 3. ſuē

sit afferri solet, quia Iudex mortem Malefatoris, licet justè intendit, & vult, quæ intentione maculare videatur lenitatem, quam Ecclesia in suis Ministris requirit. At Medicus, & similis, de quibus hic loquimur, nullo modo inservi mortem, immo potius sanitatem, attendunt. Ita Bonac.^a

a Bonac. de Irreg. d. 7. q. 4. p. 6. n. 6. 16. Ex dictis solvi possunt duo casus, quos sic pri posuit b Molina.

b Molin. T. 4. tr. 3. d. 75. nu. 3. Primus, Quidam Sacerdos in grave scencie per multorum Apostemata, seu Bubones, ut vocant, incidit, curavitque ea arte, ac felicitate, ut ex multis centenis hominibus, quos vita, ac sanitati restituit, duo tantum obierint, fuit ne hic Irregularis?

Respondit Molina, nequam fuisse, quia propter epicheiam judicandum non est, Sacerdos Canones tantum virtutis exemplum, bonique publici utilitatent tantam, voluisse Irregularitate militare.

c Mol. ib. Bonac. de Irreg. d. 7. q. 4. p. 5. n. 4. aliisque. 17. Sed profecto ex nostra doctrina allata assentimur e Molina dicto, sed clariorer rationem assertimus: Nos enim illam reddimus; quia Sacerdos ille ex arte, & cum debitis cautionibus, ac sine ullo peccato, immo cum insigni Civitatis exemplo incidit, aduersus que.

18. Secundus Casus. Clericus quidam solum venam aperit Infirmo, unde eidem secuta est mors. Est ne Clericus Irregularis?

Respondet ibidem d' Molina, nequam esse, quia vena sectio non est Chirurgia, quam Non supra citatus damnat. *d Mol. ib. Dianap. 4. tr. 2. ref. 24.* 19. Sed iterum ajo, me assentiri Responsioni: at ratione ideo non assentior, quia vena sectio est vera pars artis Chirurgicæ, unde etiam Clericus est interdicta. Solida igitur ratio est, quia dum Clericus aperit argo venam ex arte, & omnem apposuit diligentiā, ne damnum ipsi sequeretur, non fuit causa mortis: esto per accidens ea subsecuta fuerit. Quod si non ex arte secuisset, nec periculo mortis praecavisset, cum in Irregularitatem incursum fuisse, negabie nemo.

20. Quid si Clericus, vel quilibet alius, cum non adsit homo peritus in arte, fecerit Infirmo venam, vel medicamentum eidem porrigit, unde mors deinde sequatur, erit ne is Irregularis?

21. Respondeo. Si supponimus hæc scribo-

na fide, vel in necessitate, multo magis, si desperata sit salus ægri, & tua actio, vel medicamentum probabiliter salutem sint allatura, tu non peccas, unde, nec in Irregularitatem incurris, in quam certè incurres, si imprudenter, & incaute te gereres, ut constat ex dictis.

22. Hic denique incideret celebris illa quæstio, An Sacerdos, qui non habens aliam aquam, infirmum moribundum project in puteum, ut illum baptizaret, an, inquam, inciderit in irregularitatem? Verum de hoc calu ^a supra a nobis dictum est,

Aromatarij seu Pharmacopola.

23. Hi profecto, si medicamen: a effera, vendant pro bonis, unde mors alicui sequatur, Irregulares sine dubitatione fiant, quia tunc mortis jam cooperantur. Contra, non est ratio, unde Irregulares fiant, si fideliter se gerant, &c. Lege b Galatinum, aliosque.

Infirmarij seu assistentes agrotis.

24. Quatuor distingui hac in eventus possunt. Primus est, quando Assistens advertere aliquid ægro propinat, vel circa illum aliquid gerit, unde mors consequatur, & hic quidem, ut ex se patet, erit e Irregulari ex delicto.

25. Secundus. Quando aliquid gerit circa eundem, intendendo ejus mortem accelerare, quamvis motus misericordia, ne diutius æger inagonia labore, ut, si velis Infirmum movere, ut sic citius moriatur, & tunc Irregularis eris, secuta morte, idque ex homicidio voluntario, ut merito notat d' Henriquez, etiam si id voluerit in firmus, si quidem nec tu, nec ipse estis vita Domini. Ne ergo consensum prebeas Avila & sine fundamento putanti, il lud esse homicidium voluntarium à solo Pontifice dispensabile, quod sit ex animo crudeli, non vero, quod ex commiseratione.

26. Tertius casus est, quando sive ex officio, sive ex Superioris iussu, sive ex Caritate, Infirmi custodiā suscepisti, & nihil posuisse agendo, negauisse te habes, etiam per culpabilem mortaliter negligentiam, unde ipse moriatur, & tunc peccabis quidem, sed

ex probabili sententia non evades Irregularis, sicut evadas, ex probabile, ut dixi supra §. 2. a. n. 37. & dicemus latius §. 9.

27. Quartus casus est, quando ea quis circa infirmos bona fide gerit, quæ solent ab Infirmariis, & agrorumque Assistantibus fieri, & tunc secuta per accidens morte, non eris Irregularis (quicquid aliqui debito scrupulosiores dixerint in oppositum) Ratio est, quia bona fides, & solita officia Caritatis non debuerunt tam rigorosa poena castigari. Adde hunc non peccate mortaliter, ut certum est, ergo non incurrit Irregularitatem ex delicto, quæ delictum mortale supponit: sed nec incurrit Irregularitatem ex defectu lenitatis, quia hanc non incurri, nisi à Ministris Justitiae, & in bello iusto, innuimus supra, & late explicabimus infra.

28. Hinc ergo, si cibi, potusque aliquid bona fide ægroti præbeas, sive tuo, sive alterius consilio, licet inconfuso Medico, si eundem ægrotum in lecto invenias, ut quietiorem suum inveniat si eundem subleyes, ut cibum v. gr. capiat commodius, si ei suadeas deambulatiunculam per cubiculum ut tene aliquantulum exhilaret, si eundem verbis al quanto asperioribus reprehendas, ut cibum, vel potionem sumar, si hæc, inquam, vel similia circa infirmum bona fide agas, quamvis accidat, sed accidat præter tuam intentionem, mors, Irregularis non a eris. De dubio in prædictis dixi universaliter supra cap. 5. §. unicus.

Non Medicus tradens potionem medicinam.

29. Si eam des, ad occidendum aliquem, vel ad abortum foetus animati faciendum, te esse Irregularis ex homicidio voluntario, nullus ignorat. At in hoc loco quærimus, quando ad alium finem potionem ejusmodi propinas, vel medicamentum quodpiam contumescens, sed inde, præter intentionem tuam, aterius interitus sequitur.

30. Propinare autem potes. Primo, ad sa-

di Cenf. d. nitatem inducendam. Secundo, ad non con-

cipiendam prolem. Tertio, ad eandem con-

Gibal. cipendam. Quarto, ad amorem, vel odium

Irreg. c. excitandum, quod poculum Amatorium ap-

4. q. 2. & pellare solemus.

De Primo haec tenus dictum est: De ceteris bicaliquid est explicandum.

31. De Secundo igitur sic habe. Qui medicamentum dat, ad non concipiendum, seu ad factum inanimatum ejiciendum, si sequatur inde mors illud sumens, Irregularis per se fiet ille, qui dedit. Ratio est, quia ejusmodi medicamenta, quæ sunt causa tanti effectus, præsentim factum ejiciendi, cum sint a persæpe admodum violenta, timeri semper debent, ne mortem afferant. Perse, inquam, unde in foro extero pronuntiaberis semper Irregularis. At, si coram Deo nihil periculi mortis prævidisti, nec ullo modo dubitasti, mors sumens erit tibi verè, & per omnia casualis, quare, juxta superius dicta, te in foro conscientiæ Irregularis facere, non possem.

32. De Tertio, & quarto, hoc est de dantibus medicamentum foecunditatis, vel Amatorium, benignius loqui, concedimus; facile enim eos excusamus ab Irregularitate, quia hæc medicamenta non solent similis esse violentie. Expendendum nihilominus est genus medicamenti. Quod si periculosum est, deque periculo tu subdubitasti, Irregularis (si illud sumens moriatur) te omnino facimus, quia tunc causa ejus interitus fuisti: Si ne dubitasti quidem, Irregularis te doctrina ha- cenus explicata non faciet.

33. Prædictis non obstat Jus Civile, quod tradentes potionem abortionis, vel medicamentum amatorium morte damnat. Non obstat, inquam, quia id in Legibus Civilibus disponitur. At non semper, quod pur tur à Civilibus Legibus pena mortis, punitur à Jure Canonico pena Irregularitatis. Sic punitur morte peccatum nefandum à Jure Civili, at non punitur Irregularitate à Jure Canonico. Legi Covari. & aliosque qui prædictas leges affectunt.

§. V.

De Homicidio ex occasione Adulterij.

34. **A**ssertio Prima. Si Adulter ex cir-

cumstantiis prævidit adulteram esse

præ.Crim. de Homic.

§. 1. §. 25.

§. 26. n.

103. Gibal.

c. 4. q. 2. de Irreg. n. 16.

Carrer. in

Clemen. Si

furius. p. 2.

initio n. 3.

Gotion. 3.

Gomez.

b Cov. in

variar. T.

3. c. 3 nu. 33

Carcer. in

præ.Crim.

de Homic.

§. 1. §. 25.

§. 26. n.

103. Gibal.

c. 4. q. 2. de

Irreg. n. 16.

rato